

שְׁנֵי צוּרוּיִים צִוָּה דָּוִד אֶת שְׁלֹמֹה בְּנוֹ - אֶחָד שֶׁל יוֹאָב, וְאֶחָד שֶׁל שְׁמֻעִי, עִם שְׂאֵר הַצּוּרוּיִים שְׁצִוָּה אוֹתוֹ. שֶׁל יוֹאָב - שְׁכָתוּב (מלכים א-ב) וְגַם אֶתְּהָ יִדְעֶתְּ אֵת עֲשֵׂה לִי יוֹאָב בֶּן צְרוּיָה. דְּבַר נִסְתָּר הִיָּה, שֶׁהָרִי אָפְלוּ שְׁלֹמֹה לֹא הִיָּה לוֹ לְדַעַת. אֲלֵא מִשּׁוּם שְׂאֵחָרִים יָדְעוּ (אבות), זֶה הַתְּנַגְּלָה לְשְׁלֹמֹה. וְעַל זֶה אָמַר, וְאֶתְּהָ יִדְעֶתְּ וְגו', מַה שְׁלֹא רָאוּי לָךְ לְדַעַת.

שְׂרָ שְׁמֻעִי - שְׁכָתוּב וְהִנֵּה עִמָּךְ שְׁמֻעִי בֶן גֵּרָא. מַה זֶה וְהִנֵּה עִמָּךְ? מְזַמֵּן הוּא עִמָּךְ תְּמִיד, רַבּוֹ הִיָּה, וּמִשּׁוּם כִּף לֹא אָמַר לוֹ עַל יוֹאָב וְהִנֵּה עִמָּךְ יוֹאָב. אֲבָל שְׁמֻעִי זֶה שְׁנַמְצָא תְּמִיד עִמוֹ, אָמַר וְהִנֵּה עִמָּךְ.

וַיִּשְׁלַח הַמֶּלֶךְ וַיִּקְרָא לְשְׁמֻעִי וַיֹּאמֶר בְּנֵה לָךְ בַּיִת בִּירוּשָׁלַם. אֵיפֹה הִיא חֲכַמְתּוֹ שֶׁל שְׁלֹמֹה בְּזֶה? אֲלֵא הַכֹּל עֲשֵׂה בְּחֲכָמָה, וְלִכְלֵל הַצְּדָדִים הוּא הַתְּבוּנָה. שֶׁהָרִי שְׁמֻעִי הִיָּה חָכֵם, וְאָמַר שְׁלֹמֹה, אֲנִי רוֹצֵה שֶׁתְּגַדֵּל תּוֹרָה עַל יְדֵי שְׁמֻעִי וְלֹא יִצְאָה הַחוּצָה.

עוֹד דְּבַר אַחֵר הַשְּׂגִיחַ שְׁלֹמֹה בְּחֲכָמָה, שְׁכָתוּב (שמואל ב טו) יִצְאָה יִצְוֹא וּמִקְלָל. מַה זֶה יִצְאָה יִצְוֹא פְעָמִים? מִסְפִּיק וַיִּצְאָה וַיִּקְלָל (ל). אֲלֵא יִצְיָאָה אַחַת - שֶׁיִּצְאָה מִבֵּית מִדְּרָשׁוֹ לְדוֹד, וַיִּצְיָאָה אַחַת - שֶׁיִּצְאָה מִירוּשָׁלַם אֶל עַבְדּוֹ שְׁמַת עָלָיו. יִצְיָאָה אַחַת לְמֶלֶךְ, וַיִּצְיָאָה שְׁנִיָּה לְעַבְדִּים. וְכֹל זֶה רָאָה שְׁלֹמֹה וְהַשְּׂגִיחַ בְּרוּחַ הַקֹּדֶשׁ אוֹתָהּ הִצְיָאָה הַשְּׁנִיָּה, וְעַל זֶה אָמַר וְהָיָה בְּיוֹם צִאתְךָ. יָדַע שֶׁבִּיצְיָאָה יָמוּת.

וְעַפְרָ בְּעַפְרָ מֵהוּ? אָמַר שְׁלֹמֹה, אֶל אָבִי זֶה הִיָּה בְּעַפְרָ, אֶל שְׁמֻעִי זֶה יִהְיֶה בְּמִים, שְׁכָתוּב וְהָיָה בְּיוֹם צִאתְךָ וְעַבְרָתְךָ אֶת נַחַל קְדְרוֹן. שֵׁם עַפְרָ וְכֵאֵן מִים. שְׁנֵיֵהֶם דֵּן שְׁלֹמֹה,

תְּרִין פְּקוּדֵינִי, פְּקִיד דָּוִד לְשְׁלֹמֹה בְּרִיָּה, חַד דְּיוֹאָב, וְחַד דְּשְׁמֻעִי, עִם שְׂאֵר פְּקוּדֵינִי דְּפְקִיד לִיָּה. דְּיוֹאָב: דְּכַתִּיב, (מלכים א ב) וְגַם אֶתְּהָ יִדְעֶתְּ אֵת אֲשֶׁר עֲשֵׂה לִי יוֹאָב בֶּן צְרוּיָה. מִלָּה סְתִימָא הָוָה, דְּאֶפְלוּ שְׁלֹמֹה לֹא הָוָה לִיָּה לְמַנְדַּע, וְלֹא יָדַע אֲלֵא בְּגִין דִּידְעוּ (ל) אֶתְּרַנִּין, אֶתְּגַלִּי לְשְׁלֹמֹה. וְעַל דָּא אָמַר, וְגַם אֶתְּהָ יִדְעֶתְּ וְגו'. מַה דְּלֹא אֶתְּחַזִּי לָךְ לְמַנְדַּע.

דְּשְׁמֻעִי: פְּתִיב, וְהִנֵּה עִמָּךְ שְׁמֻעִי בֶן גֵּרָא. מֵאִי וְהִנֵּה עִמָּךְ, זְמִין הוּא עִמָּךְ תְּדִיר, רַבּוֹ הָוָה. וּבְגִין כִּף לֹא אָמַר עַל יוֹאָב וְהִנֵּה עִמָּךְ יוֹאָב. אֲבָל שְׁמֻעִי דָא, דְּאֶשְׁתַּכַּח עִמִּיהָ תְּדִיר, אָמַר וְהִנֵּה עִמָּךְ.

וַיִּשְׁלַח הַמֶּלֶךְ וַיִּקְרָא לְשְׁמֻעִי וַיֹּאמֶר בְּנֵה לָךְ בַּיִת בִּירוּשָׁלַם. אֲן הוּא חֲכַמְתָּא דְּשְׁלֹמֹה מְלִכָא בְּהַאי. אֲלֵא כֹלָא בְּחֲכַמְתָּא עַבְד, וְלִכְלֵל סְטָרִין אֲשַׁגַּח, דְּהָא חֲפִים הָוָה שְׁמֻעִי, וְאָמַר שְׁלֹמֹה, בְּעִינָא דִּיסְגִי אוֹרִייתָא בְּאַרְעָא עַל יְדוּי דְּשְׁמֻעִי, וְלֹא יִפּוּק לְבַר.

הוּ מִלָּה אַחֲרָא אֲשַׁגַּח שְׁלֹמֹה בְּחֲכַמְתָּא, דְּכַתִּיב, (שמואל ב טו) יִצְאָה יִצְוֹא וּמִקְלָל. מֵאִי יִצְאָה יִצְאָה תְּרִי זְמִנִי, וַיִּצְאָה וַיִּקְלָל סְגִי. (ל) אֲלֵא, חַד יִצְיָאָה, דְּנִפְק מִבֵּי מִדְּרָשָׁא לְגַבִּי דָּוִד. וְחַד יִצְיָאָה, דְּנִפְק מִירוּשָׁלַם, לְגַבִּי עַבְדּוּי דְּמִית עָלוּי. יִצְיָאָה חַדָּא לְגַבִּי מְלִכָא, וַיִּצְיָאָה תְּנַיִנָּא לְגַבִּי עַבְדִּין. וְכֹל דָּא חֲמָא שְׁלֹמֹה, וְאֲשַׁגַּח בְּרוּחַ קְדְשָׁא, הִהוּא יִצְיָאָה תְּנַיִנָּא. וְעַל דָּא אָמַר, וְהָיָה בְּיוֹם צִאתְךָ, יָדַע דְּבִיצְיָאָה יָמוּת.

וְעַפְרָ בְּעַפְרָ (שמואל ב טו) מֵהוּ. אָמַר שְׁלֹמֹה לְגַבִּי אָבִא בְּעַפְרָ הָוָה. לְגַבִּי שְׁמֻעִי בְּמִיא, דְּכַתִּיב וְהָיָה בְּיוֹם צִאתְךָ וְעַבְרָתְךָ אֶת נַחַל קְדְרוֹן. עַפְרָ הָתָם, וְהָכָא מִיא. תְּרוּוִיָּהוּ דֵּן שְׁלֹמֹה, לְמֵהוּ עַפְרָ וּמִיא